

Na podlagi 16. člena Statuta Občine Ajdovščina (Uradni list RS, št. 44/12, 85/15, 8/18, 38/18) in na podlagi poziva Državnega sveta RS št. 003-03-1/2020/6 je Občinski svet Občine Ajdovščina na 18. redni seji dne 4. 2. 2021 sprejel

Stališče Občinskega sveta Občine Ajdovščina do predloga vzpostavitve pokrajin – »Pokrajine v Sloveniji«

Državni svet RS je v decembru 2020 podal v javno obravnavno predlog vzpostavljanja pokrajin – Pokrajine v Sloveniji. Ta na območju naše statistične regije predvideva vzpostavitev ene pokrajine z imenom Goriška pokrajina.

Predlog vsebuje tri osnutke zakonov, ki so pravna osnova za proces vzpostavitve pokrajin:

Zakon o ustanovitvi pokrajin – ZUPok, Zakon o pokrajinah – Zpok, Zakon o financiranju pokrajin – ZFPok.

Predlog predvideva organiziranost pokrajine na način oblikovanja pokrajinskega sveta s predsednikom pokrajine, nadzorni odbor pokrajine in svet občin.

Občinski svet Občine Ajdovščina je analiziral predlog skozi luč prenosa naloga iz različnih ravni (država, občina) na pokrajino kot novoustanovljeno pravno formalno entiteto, znotraj tega pa je poseben poudarek namenil razvojnim nalogam in soodvisnosti nalog ter pristojnosti od finančnih in človeških virov.

Občinski svet Občine Ajdovščina ugotavlja, da naša statistična regija potrebuje vzpostavitev pokrajin za hitrejši in učinkovitejši ter bolj skladen razvoj regije ter zato podpira prizadevanja za vzpostavitev pokrajin.

Ob tem pa poudarjamo, da potrebujemo pokrajino, ki ima poleg uradniških tudi razvojne pristojnosti in funkcije. Pokrajine naj:

- bodo finančno neodvisne ter posledično avtonomne pri izvajanju in udejanjanju svojega **lastnega razvoja**, ki je strateško usklajen z državno usmeritvijo in odraža potrebe ter priložnosti regijskega okolja.
- imajo jasen zakonodajni in organizacijski okvir, kjer so naloge, procesi in pristojnosti posameznih organizacijskih enot optimizirane ter rezultati uspešnosti dela le-teh merljivi.

Ob tem **predlagamo postopen proces regionalizacije s testnim območjem**. Glede na velikost regije ter njeno strukturo se nam zdi najbolj primerno območje za vzpostavitev testne regije območje naše statistične regije.

Predlagamo, da se ime pokrajine »Goriška pokrajina« spremeni v »**Severnoprimorska pokrajina**«.

Predlog »Pokrajine v Sloveniji« podpiramo, hkrati pa ga razumemo kot delovno verzijo, ki potrebuje nadgradnjo, dodatno presojo ter bolj natančno definiranje sistema organizacije in načinov financiranja.

Ugotavljamo, da zakon predvideva naslednje naloge pokrajin:

1. Lokalne zadeve širšega pomena

Lokalne zadeve so skupne območju več občin. Te določi pokrajina s svojim predpisom, ali pa so določene z zakonom. Pokrajina jih opravlja samostojno.

2. Z zakonom določene zadeve regionalnega pomena.

Predlog navaja seznam 17. nalog po različnih področjih, segmentih skladnega regionalnega razvoja (gospodarstvo, podjetništvo, turizem, zaščita in reševanje, stanovanjska politika, razvoj prostora...), ki se s procesom prenosa obstoječih zakonov v Zakon o pokrajinah – Zpok prenašajo na raven pokrajine.

3. Državne pristojnosti, katerih opravljanje je na pokrajino prenesla država z zakonom.

Pokrajina izvršuje naloge iz državne pristojnosti, ki se določijo z zakonom in se nanašajo na **upravne naloge** s področja gospodarstva, turizma in gostinstva, kmetijstva, razlastitev in služnosti v javnem interesu, **upravnih dovoljenj** za poseganje v prostor, graditev in uporabo zgrajenih objektov ter **vođenje registrov** na stanovanjskem področju. Ob navedenem bo pokrajina opravljala **naloge inšpekcijskega nadzora** iz državne pristojnosti. Na pokrajine se bo z zakonom preneslo izvajanje nalog, ki jih opravljajo **upravne enote na območju pokrajine**.

Po predlogu se za **naloge iz državne pristojnosti v celoti zagotovi sredstva iz državnega proračuna**.

Ugotavljamo, da je v dokumentu podan izračun mase za prehod nalog. Opozoriti je potrebno, da je ta masa računana na osnovi stroškov iz leta 2018. V vmesnem času se je sprostilo napredovanje v javnem sektorju, kar bo na ta preračun tudi vplivalo.

Opažamo, da ZUPok ne predvidi enakega obsega nalog kot ostala dva zakona. Pri prvem manjkajo naloge iz delokroga MGRT in MOP. Generalni prenos se zgodi le pri UE (vse naloge, vse osebje, vsi stroški). Posledično tako v dokumentu srečamo dva različna izračuna prenosa naloga iz države na pokrajino.

Zato predlagamo, da:

- se v predlogu specificira velikost obsega prenosa človeških in finančnih virov po posameznih sektorjih ter se zakone med seboj poenoti, uskladi.
- se v predlog vključi finančni plan za daljše obdobje (ne le za prehod) in se specificira načine preračunavanja trajnega financiranja nalog (formule in metodologije izračunov).

Področja in naloge pokrajine so v predlogu ponazorjene skozi prenos posameznih zakonov v ZUPok. Iz seznama izpostavljam **Zakon o skladnem regionalnem razvoju**, ki trenutno definira regionalni razvoj, regijski okvir statističnih regij, določa razvojni svet in svet regij, regijske razvojne agencije in vse ostale deležnike vključene v regionalni razvoj.

Opažamo, da je trenutni zakon popolnoma prepisan v nov zakon. Direktni prepis, le z imenskimi popravki npr. preimenovanje svet regije v pokrajinski svet, daje občutek, da ravno na področju regionalnega razvoja ni bilo večjega vsebinskega razmisleka, kako se bodo naloge regionalnega razvoja udejanjale skozi novo strukturo pokrajine.

Zato predlagamo, da:

- se opravi dodaten vsebinski premislek po posameznih segmentih z namenom razrešitve operativnih vprašanj, kako se bodo obstoječe strukture (npr. regionalne razvojne agencije) vklaplajale v novo organizacijo.

Prepričani smo, da je pokrajina avtonomna v tolikšni meri, kot ima virov za udejanjanje svoje avtonomije, zato je jasna in dejanska fiskalna decentralizacija nujna. Razvoj pokrajine je vezan na raznolikost virov financiranja in možnosti pokrajine, da razpolaga s svojimi viri.

Ugotavljamo, da predlog za financiranje lokalnih zadev širšega pomena ter z zakonom določenih nalog regionalnega pomena določa naslednje vire financiranja pokrajin:

- **prihodki pokrajinskega proračuna** (v nadaljevanju: prihodki) **od dohodnine in davka od dohodkov pravnih oseb ter prihodki iz drugih davkov, določenih z zakoni, ki določajo pristojnosti in naloge pokrajin.** Pri tem se obseg prihodkov izračuna na podlagi metodologije, ki jo z uredbo predpiše vlada. Pokrajina pri oblikovanju te metodologije le sodeluje.
- **prihodki od vodnih povračil, povračil za uporabo javnih cest, samoprispevka, taks, glob, koncesijskih dajatev, plačil za storitve pokrajinskih javnih služb, od stvarnega in finančnega premoženja pokrajine, dodatna sredstva iz državnega proračuna, neposredne spodbude in sredstva skladov Evropske unije ter prejete donacije in drugi prihodki,** če je tako določeno z zakonom, ki ureja posamezno dajatev, ali s predpisom, izdanim na podlagi zakona. Višina se določa glede na naloge ali uredbo.
- **zadolževanje.**

Pokrajina z zgornjimi prihodki financira primerno porabo pokrajine, država pa financira te naloge na podlagi primerjave med izračunano in dejansko primerno porabo. V enačbi za izračun

primerne porabe se poleg povprečnine in števila prebivalcev pokrajine upoštevajo še podatki o površini, številu prebivalcev med 15. in 24. letom starosti, številu prebivalcev starejših od 65. let in indeks razvojne ogroženosti pokrajine. Na ta način naj bi država skrbela za skladen regionalni razvoj države. Ugotavljamo, da indeks razvojne ogroženosti naše statistične regije narašča in s tem regija pada po seznamu razvojno ogroženih regij.

Skupno višino sredstev za financiranje prenesenih nalog pokrajin in delež posamezne pokrajine pri teh sredstvih za posamezno proračunsko leto **ugotovi vlada na predlog resornih ministrstev in po predhodnem usklajevanju z združenjem pokrajin**. Sredstva za financiranje prenesenih nalog pokrajine **se zagotovijo v finančnih načrtih neposrednih uporabnikov državnega proračuna**, pristojnih za posamezna področja, na katera prenesene naloge spadajo.

Predlog predvideva tudi dodatna sredstva državnega proračuna za **sofinanciranje nalog, programov in investicij pokrajin** (finančni načrt resornega ministrstva). Podlaga je ugotovljen **širši javni interes**, uvrstitev projekta v **razvojni program pokrajine** in končno v načrt **razvojnih programov državnega proračuna**. Višino in namen porabe dodatnih sredstev določi zakon ali predpis, izdan na podlagi zakona. Pokrajinam se sredstva tako dodelijo v skladu s programom posameznega ministrstva in v skladu s pravilniki, ki določijo merila, podrobne namene porabe, upravičene stroške in pogoje za dodelitev sredstev. Pri določitvi obsega, ki je lahko **do 100 odstotkov upravičenih stroškov investicije**, je treba upoštevati stopnjo razvitosti pokrajine, ki jo za obdobje treh let določi vlada na predlog ministrstva, pristojnega za finance.

Ugotavljamo, da:

- je **predlog fiskalne decentralizacije vezan na obseg nalog in pristojnosti**, ki jih država z zakonom prenaša na pokrajino.
- je veliko **nedorečenosti in negotovosti** ter s tem še vedno **veliko manevrskega prostora države, na kakšen način bo financirala naloge, ki jih bo prenašala na pokrajino**.
- da bo ob napovedani **nizki stopnji sofinanciranja EU sredstev (40%)** za Zahodno kohezijsko regijo, kateri pripada naša statistična regija, ter ob **načinu določitev % državnega sofinanciranja** kot ga določa predlog, **lastna udeležba v naši pokrajini večja**, kar bo negativno vplivalo na izvajanje zastavljenih razvojnih projektov v bodoče.

Za boljšo jasnost, argumentacijo in verodostojnost procesa regionalizacije **predlagamo, da:**

- se v predlog vključi **metodologije preračunov in preračune**, tudi tistih, ki sedaj še niso dorečeni oz. se nanašajo na uredbe, zakone.
- da se v **procesu regionalizacije predvidi načine dodatnih spodbud tistim pokrajinam, ki so razvitejše**, saj verjamemo, da so te regije sposobne udejanjit dodano vrednost in uspešen preboj Slovenije kot celote.

Številka: 007-3/2015

Datum: 9. 2. 2021

Tadej Beočanin,
župan